

# Update doorontwikkeling ROSA

---

Voor:	Architectuurraad Edustandaard
Van:	Brian Dommissie, namens Beheerteam ROSA
Datum	25 januari 2024
Betreft	Update doorontwikkeling ROSA incl. bespreek-/beslispunten

---

## Doel

- Vaststellen van de aanpassingen in de ROSA.incl. ROSA Begrippenkader
- Kennismaken van de voortgang op een aantal onderdelen en daarop reflecteren
- Beoordelen werkvoorraadoverzicht en mogelijk bijstellen prioriteiten en planning en/of nieuwe epics laten opvoeren.

De aanpassingen zijn in het QA-team van 28 november 2023 en 17 januari 2024 besproken en goedgekeurd. De gevraagde besluiten zijn gebaseerd op de adviezen van het QA-team.

## Aanpassingen in de ROSA

### Epic 001a – Uitwerken architectuurkaders: ontwerpgebied Digitale identiteiten

- Bij het uitwerken van de ontwerpprincipes en ontwerp-kaders voor IAA (“toegang”) stuiten de werkgroepleden voortdurend op de constatering dat alles rondom identiteiten een veel bredere reikwijdte heeft dan alleen IAA (het is ook relevant bij gegevensuitwisseling bijvoorbeeld) en dat met de huidige opzet veel ontwerpprincipes zouden moeten “verhuizen” naar de bovenliggende architectuurprincipes, waarbij in het ontwerpgebied dan een verbijzondering voor IAA wordt opgenomen. Zulke dubbelingen zijn ongewenst want maken het stelsel van architectuurkaders omvangrijk en ondoorzichtig. Een beter werkbaar oplossing ziet de werkgroep Toegang het “omdopen” van het ontwerpgebied IAA naar *Digitale identiteiten*, en dan de uitwerking van ontwerpprincipes en -kaders daarop te concentreren en de specifieke IAA-zaken gerelateerd aan digitale identiteiten uit te werken in het *IV-domein inrichten IAM* (<https://rosa.wikixl.nl/index.php/ld-93a24a0538de4c3097eb54afd9ae5439>).

Gevraagd besluit AR:

- Aanpassing hernoemen ontwerpgebied IAA naar Digitale identiteiten accorderen.

Vervolgstappen:

- Het doorvoeren van de aanpassing in de ROSA Architectuurkaders. Dit is niet alleen een naamswijziging maar heeft ook impact op begeleidende teksten en op het IV-domein Inrichten IAM. De aanpassingen zullen uitgevoerd worden samen met een verdere uitwerking en invulling (met ontwerpprincipes en -kaders) van het ontwerpgebied Digitale identiteiten en van het IV-domein Inrichten IAM. Van die uitwerking is er al een concept die eerste in de werkgroep Toegang beoordeeld zal worden. Tussen- en eindresultaten hiervan komen terug in een volgende AR.

### Epic 009 – Ketenprocesmodel Aanmelden en administreren onderwijsdeelname

- In een aantal iteraties is het ketenprocesmodel bestaande uit drie views afgerond en door de Architectuurraad op 12 oktober vastgesteld onder de voorwaarde dat er nog afstemming met DUO en Studielink zou plaatsvinden die mogelijk nog tot aanpassingen zouden kunnen leiden. Die afstemming is geweest en heeft geleid tot een aantal (kleine) aanpassingen in het model die in het QA-team zijn besproken en goedgekeurd. Welke aanpassingen dat zijn is te lezen in het verslag van het QA-team

van 28 november 2023 (<https://www.edustandaard.nl/app/uploads/2024/01/2023-11-28-Verslag-QA-team-ROSA.pdf>, pagina 2 en 3)

- Resultaat: [https://rosa.wikixl.nl/index.php/Aanmelden\\_en\\_administreren\\_onderwijsdeelname](https://rosa.wikixl.nl/index.php/Aanmelden_en_administreren_onderwijsdeelname)

Gevraagd besluit AR:

- Aanpassingen accorderen en ketenprocesmodel definitief vaststellen.

#### **Epic 010 – Ketenprocesmodel Toetsen en examineren**

- In een aantal iteraties is het ketenprocesmodel bestaande uit drie views opgesteld. Inhoudelijke wijzigingen voorgesteld door QA-team op 26 september zijn daarin verwerkt. Aanpassingen nav afstemming met CvTE/DUO en Cito zijn besproken in QA-team van 17 januari. Daarin zijn twee discussiepunten onderkend:
  - Het ketenproces *Diplomeren en certificeren* wordt vanuit CvTE/DUO gezien als een onderdeel van het proces examineren. In de uitwerking in de ROSA is *Diplomeren en certificeren* juist losgekoppeld van het ketenproces *Examineren*, omdat ook uit andere onderwijsprocessen/-activiteiten er leerresultaten kunnen voortkomen waarop een vorm van certificering/diplomering kan plaatsvinden. Omdat in de uitwerking van de modellering het proces *Diplomeren en certificeren* via een aantal tussenstappen pas wordt opgestart, was het om die reden nu niet meer zichtbaar in dit ketenprocesmodel in de views, wat het leggen van een relatie vanuit het eigen ketenmodel van CvTE lastig en onlogisch maakt. Hiervoor is in discussie met het QA-team een oplossing gevonden die gaat worden uitgewerkt en afgestemd met CvTE/DUO. In het kort komt het erop neer dat het veel logischer is om het ketenproces *Diplomeren en certificeren* onder te brengen in de context “resultaten uit het onderwijs” (NB deze context moet nog nader uitgewerkt worden) en dat het proces binnen die context direct gebruikmaakt van geadmistreerde leerresultaten (het proces *Administreren leerresultaten* is ook onderdeel van deze context zijn).
  - Vanuit de ROSA zien wij “onderwijs” als alle (onderwijs)activiteiten die tot doel hebben “het aanleren van kennis, vaardigheden en attitudes om vooraf vastgelegde doelen na te streven”. Voorbeelden van [onderwijsactiviteiten](#) zijn instructie, toetsafname en oefening. De rol van [Onderwijsorganisatie](#) houdt in dat die organisatie “onderwijs aanbiedt en verzorgt en regelt dat aan de gestelde randvoorwaarden wordt voldaan”. Om die reden worden partijen die alleen examens organiseren en afnemen ook gezien als een partij die de rol van onderwijsorganisatie vervult. In de afstemming met DUO, werd aangegeven dat zij in hun hoedanigheid als organisator en afnemer van staatsexamens moeite hadden om zich te identificeren met de rol onderwijsorganisatie. Onder andere verwijzend naar een definitie van onderwijs door het CBS zagen zij examineren niet als een onderdeel van onderwijsactiviteiten. In discussie met het QA-team is het standpunt ingenomen dat de huidige opzet in de ROSA de juiste is. De CBS-definitie is te smal en sluit niet aan hoe we vanuit het onderwijsveld hier tegenaan kijken. Maar men kon zich heel goed voorstellen dat dit voor een partij die alleen examens organiseert, afneemt en ook de diplomering regelt, ogenschijnlijk wringt. De oplossing die bedacht is, is om de rol van onderwijsorganisatie te beschouwen als een aggregatie van rollen die delen (bepaalde onderwijsactiviteiten) van het onderwijs aanbieden en verzorgen. Een zo'n rol zou dan iets als “examinator” kunnen zijn. Dit zal nog nader uitgewerkt en afgestemd moeten gaan worden.
- Resultaat: [https://rosa.wikixl.nl/index.php/Toetsen\\_en\\_examineren](https://rosa.wikixl.nl/index.php/Toetsen_en_examineren)

Gevraagde reactie AR:

- Reflectie op wat er nu is uitgewerkt en met name op de twee beschreven discussiepunten en de daarin opgenomen standpunten. NB Het ketenprocesmodel kan nog niet worden definitief worden vastgesteld.

Vervolgstappen

- Na verwerking van de aanpassingen en afstemming daarover zal het ketenprocesmodel in een volgende QA-team en AR voor vaststelling geagendeerd worden.

### **Epic 028 – Spelregels voor ketenprocessen opstellen**

- Viewpoint-beschrijvingen zodat het uitwerken van ketenprocessen en ketenprocesmodellen volgens vaste patronen en sjablonen plaatsvinden. Door dit meer te formaliseren met een beschrijving van viewpoints en een spelregeldocument bereiken we a) dat als iemand nieuw aan de slag gaat met een uitwerking van een ketenprocesmodel (of ook andere modellen) dat die een soort van stappenplan kan doorlopen en niet zelf keuzes hoeft te maken op dit vlak en b) als je dezelfde type modellen ook op dezelfde manier toont/publiceert zorgt dat ook bij gebruikers tot een sneller begrip hoe die modellen te lezen en te gebruiken.
- Resultaat: <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Categorie:Viewpoints>

Gevraagd besluit AR:

- Aanpak van viewpoints bekrachtigen als kwaliteitsinstrument voor modelleren in de ROSA

Vervolgstappen:

- De impact die de uitwerking van viewpoints op de spelregels voor processen heeft moet nog worden verwerkt.

### **Epic 032 – Onderwijssemantiek: landingspagina plus uitleg**

- Er is een landingspagina opgesteld met daarop uitleg over de verschillende onderdelen die onder onderwijssemantiek vallen plus uitleg over wat begrippen, informatieobjecten en gegevens zijn en hoe die met elkaar samenhangen. Hiermee zijn onderdelen die op andere plekken in de ROSA (onder andere de KOI-pagina) waren gepubliceerd nu in samenhang bij elkaar gebracht.
- Resultaat: <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Onderwijssemantiek>

Gevraagd besluit AR:

- Opzet en inhoud landingspagina vaststellen.

Vervolgstappen:

- Om de Epic af te ronden moeten nog de gegevensmodellen die in het kader van AMIGO-trajecten zijn ontwikkeld in de ROSA worden gepubliceerd. Uitbreiden van die modellen plus ook het toevoegen van conceptuele modellen is daarna een continu proces wat op basis van informatiebehoefte wordt doorlopen.

## **Aanpassingen zonder Epics**

### **ROSA Begrippenkader – opname nieuwe begrippen**

- 163 objecten uit de FORA zijn als begrip opgenomen in het ROSA Begrippenkader:
  - [https://rosa.wikixl.nl/index.php/Special:GegevensBekijken/Begrippen?\\_single&Begrippenset=FORA&Status=Voorgesteld](https://rosa.wikixl.nl/index.php/Special:GegevensBekijken/Begrippen?_single&Begrippenset=FORA&Status=Voorgesteld)

Gevraagd besluit AR:

- De begrippen en hun uitwerking in de definitie en andere attributen vaststellen.

Vervolgstappen:

- Gewenste wijzigingen op vastgestelde begrippen kunnen te allen tijde worden ingebracht en kunnen leiden het opnieuw doorlopen van het vaststellingsproces.

### **ROSA Begrippenkader – verbeteren beheer en aansluiten op NL-SBB**

Verder is vanuit het Redactieteam een project gestart om de beheeromgeving incl. de mogelijkheden voor integratie en uitwisseling met andere begrippenkaders (binnen en buiten het onderwijs, bijv. DUO Gegevenswoordenboek en NORA Begrippenkader) te verbeteren om de kwaliteit te kunnen waarborgen. Hierbij zal ook aangesloten worden op de Standaard voor het Beschrijven van Begrippen (SBB, <https://profielstelselcatalogus.pldn.nl/>). Zie verder het *Plan integratie ROSA Begrippenkader in semantisch landschap onderwijssector v0.31*

Gevraagd besluit AR:

- Accorderen van de aanpassingen in beheeromgeving en aansluiten op SBB.

## Werkvoorraadoverzicht

Het werkvoorraadoverzicht staat op <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Werkvoorraadoverzicht>. Deze is bijgewerkt 12 januari 2024.

- In het werkvoorraadoverzicht is Epic 001 gesplitst in 5 sub-Epics
  - 001-a: Uitwerken architectuurkaders: ontwerpgebied Digitale identiteiten
  - 001-b: Uitwerken architectuurkaders: ontwerpgebied IBP
  - 001-c: Uitwerken architectuurkaders: ontwerpgebied Interoperabiliteit
  - 001-d: Uitwerken architectuurkaders: ontwerpgebied Governance
  - 001-e: Uitwerken architectuurkaders: Completeren van drivers en doelen

De voortgang per onderdeel is dusdanig verschillend dat er op deze wijze beter inzicht gegeven kan worden in wat er precies speelt en welke acties en besluiten er op bepaalde momenten nodig zijn. Specifiek voor 001-e: De doelen in de architectuurkaders zijn afgeleid van de NORA kwaliteitsdoelen aangevuld met doelen die afgeleid zijn uit de Onderwijswaardenwijzer. Dit onderdeel is voorlopig als compleet genoeg beschouwd in de AR (wat in sommige gevallen nog ontbreekt is een nadere uitwerking van de beschrijving en de attributen). De drivers in de architectuurkaders die nu zijn opgenomen is een eerste selectie die uit de voorgaande ROSA en uit de uitwerking van de ontwerpgebieden is voorgekomen. Deze selectie dient aangevuld te worden met nu nog ontbrekende relevante drivers en daarnaast moeten de bestaande omschrijvingen nader worden uitgewerkt.

Gevraagd besluit AR:

- Wijzigingen in de werkvoorraad accorderen.

Naast de hierboven beschreven aanpassingen en voortgang wordt er gewerkt aan of gaat er gestart worden met de volgende Epics:

- Volgende iteraties in de Architectuurkaders voor het ontwerpgebied IBP Epic 001-b
- Eerste invulling van ontwerpgebied Interoperabiliteit, met focus op technische interoperabiliteit, door de werkgroep Edukoppeling (Epic 001-c)
- Verdere invulling van de Toepassingspatronen Federatieve Toegang (ROSA-Epic 024) en SSI (ROSA-Epic 027) en het IV-domein Inrichten IAM (ROSA-Epic 016).
- Overzicht afspraken uitwerken in de ROSA (Epic 022). Alle afspraken die binnen Edustandaard worden beheerd zijn reeds in de ROSA opgenomen (<https://rosa.wikixl.nl/index.php/Afspraken>). Er is echter ook behoefte aan afspraken in dit overzicht op te nemen die niet binnen Edustandaard worden beheerd maar wel relevant zijn voor ketensamenwerkingen, voorzieningen etc. Hiervoor wordt een voorstel uitgewerkt (selectiecriteria, hoe beschrijven we deze etc.) incl. een aanpak hoe we deze afspraken relateren aan andere ROSA-onderdelen.
- Overzicht en inzicht nationale en internationale architectuurontwikkelingen (ROSA-Epic 033). Op basis van eerdere presentatie in Architectuurraad wordt aangesloten bij het lopende initiatief eduxs.eu. Het bepalen of en hoe de informatie in de ROSA moet worden opgenomen zal samen met dat project voorbereid worden. Dit zal deels in combinatie met Epic 022 worden opgepakt.
- Ketenprocesmodel "Onderwijs volgen bij meerdere onderwijsaanbieders" (ROSA-Epic 034). Scope en aanpak voor uitwerking zijn onder handen.
- Ketenprocesmodel "Afhandelen verzuim" (ROSA-Epic 035). Eerste versie van ketenprocesmodel is opgeleverd, afstemming met vertegenwoordigers MORA en HORA moet nog plaatsvinden. Streven is om voor een volgend AR dit model te kunnen behandelen en vaststellen.
- Begrippenset BPV en Curriculum mbo (ROSA-Epic 007). Werk wordt gedaan door SBB in afstemming met Redactieteam ROSA Begrippenkader. SBB is hier nog steeds niet aan toe gekomen om het af te ronden.

Gevraagde reactie AR:

- Zijn er aanpassingen in planning en/of prioritering nodig?